

Bussresa till Berlin 16-19 maj 2024

Inför bussresa till Berlin har vi, ett antal SPF medlemmar i Bor/Rydaholm krets träffats för att förbereda oss inför vårt Berlinbesök i maj 2024. Träffarna har genomförts vid 3 tillfällen i studiecirkelform i Gällaryds församlingshem.

Vi som träffats, tagit fram och sammanställt materialet:

Evalis & Bengt Einarsson, Birgitta Landerholm

Jan & Christina Hallberg, Margareta & Lennart Lindahl

Britt-Marie & Göran Magnusson, Bodil Danielsson & Stig Hyltestrand

Birgitta Dahl, Åsa & Karl-Magnus Svensson

Annika & Peter Weihed

Innehållsförteckning

1. Ramkvilla program
2. Berlins historia
3. Olympiastadion Berlin
4. Tysk traditionell mat
5. Mat och dryck i Berlin
6. Potsdamer Platz
7. Berlinmuren
8. Museumön
9. Kartor Berlin

Ramkvilla program

DAG 1 HEMORTEN-BERLIN

Färden går via Öresundsbron genom Danmark till Gedser och vidare med färjan 13.30 till Rostock. Under den två timmar långa båtresan finns tillfälle att äta lunch. På kvällen anländer vi till Park Inn by Radisson Berlin Alexanderplats, beläget med närhet till shopping, restauranger, kultur och kommunikationer. Öresundsbron-Berlin 40 mil.

DAG 2-3 BERLIN

Brandenburger Tor, Kaiser Wilhelm Gedächtniskirche, Checkpoint Charlie, Potsdamer Platz, Riksdagshuset, paradgatan Unter den Linden och affärsgatan Kurfürstendamm. Detta och mycket mer får du uppleva på vår stora stadsrundtur dag två. I stadens många museer finns bland annat arkeologiska samlingar från Europa och Fjärran Östern, ny och gammal konst, spionmuseum, utställningar om livet i Östtyskland och teknikmuseum med gamla flygplan och tåg. Berlin är också en matstad i världsklass där du kan avnjuta allt från en klassisk Currywurst i ett gatustånd till de senaste gastronomiska trenderna! Tredje dagen väljer du själv vilket Berlin du vill se och uppleva. Reseledaren hjälper dig med tips.

DAG 4 BERLIN-HEMORTEN

Hemresan går samma väg som utresan och med färja 11.15 från Rostock till Gedser.

AVGÅNG-OCH HEMKOMSTTID

Bussgaraget, Rådjursvägen 6A, Växjö

Avresa 06:25 hemkomst 19:35

Berlins historia

Berlin är en stad präglad av en dramatisk och växlingsrik historia. Från att ha varit en ganska obetydlig residensstad i ett av Tysklands otaliga furstendömen, blev det under 1700-talet centrat för en fruktad militärstat, kungadömet Preussen. Under det påföljande seklet blev Berlin metropolen för det tyska kejsardömet. Under 1900-talet följde femton år av demokrati, som avlöstes av tolv år av nazistisk diktatur, som slutade med att sovjetryska trupper erövrade staden, som till stora delar var sönderbombad. Sedan blev Berlin delat med en statsgräns rätt igenom stadens mitt. Slutligen återgick staden till att bli huvudstad för ett enat Tyskland.

Under alla tider har Unter den Linden varit ett promenadstråk för det Berlin som vill synas. Avenyn var till en början ganska sandig (Brandenburg kallas "Tysklands sandlåda"). "Men titta på de sköna damerna! Vilka gestalter! Jag blir poetisk!" skrev den hänförde diktaren Heine 1822.

Olympiastadion Berlin

Berlins Olympiastadion ([tyska](#): *Olympiastadion Berlin*) ligger i [Berlin](#) och är [Tysklands](#) största friidrottsarena. Stadion är belägen i stadsdelen [Westend](#) i [Charlottenburg-Wilmersdorf](#) i västra [Berlin](#) och är byggnadsminnesmärkt. Den är en del av [Berlins olympiaområde](#).

I dag används arenan huvudsakligen till [fotboll](#) och [friidrott](#). Inför [VM-slutspelet 2006](#) genomgick arenan en omfattande renovering (bland annat ett nytt tak) som stod klar under andra halvan av 2004. Olympiastadion är klassificerad som en [femstjärnig fotbollsarena](#) av [Uefa](#).

Historik

Berlins Olympiastadion byggdes inför sommar-OS 1936 och hade då en kapacitet på över 100 000 åskådare (ståplatser). Men långt innan dess började området att användas för idrott och stora evenemang. I början av 1900-talet började Berliner Rennverein att intressera sig för området och 1909 stod det första stadion, Rennbahn Grunewald, klart. Området blev ett populärt fritids- och idrottsområde och 1913 stod det nya Deutsches Stadion för 30 000 åskådare klart samma plats. Tanken var att arrangera de olympiska spelen 1916 i Berlin, men tävlingarna ställdes in på grund av första världskriget. Under 1920-talet tillkom byggnader intill stadion, och området började kallas Sportforum.

Sommar-OS 1936

Redan innan nazisterna kom till makten, hade Berlin tilldelats de olympiska sommarspelen 1936 och en stor satsning på området inleddes, varvid Olympiastadion uppfördes på området, som döptes om till Reichssportfeld. Istället för att renovera den existerande stadion, beslöt Adolf Hitler att bygga ett nytt stort stadion som skulle imponera på besökarna.

Arkitekten för Olympiastadion var Werner March och den nya arenan rymde 100 000 åskådare. Den går i en stil inspirerad från antikens arenor och är delvis belägen under jord. Det fanns planer på att bygga stadion ännu högre för att ge ett mäktigare intryck utifrån för besökarna, men det blev aldrig av. Stadion orienterade sig också efter den tilltänkta Ost-West-Achse som en del i den av Albert Speer koncipierade, men aldrig genomförda, Welthauptstadt Germania. Spelen invigdes av Adolf Hitler, och användes av Nazityskland i propagandasyfte.

Efter OS kom Olympiastadion att användas för landskamper i fotboll, iutomhushandboll och friidrott. Det var även plats för regimens propagandaföreställningar och för den årliga tyska mästerskapsfinalen i fotboll fram till 1942.

Efter andra världskriget

Olympiastadion före renovering

Olympiastadion juli 2005

Olympiastadion vid världsmästerskapen i friidrott i augusti 2009.

Under andra världskriget hade delar, bland annat klocktornet Glockenturm, förstörts. Ett återuppbyggande inleddes under Werner March och arenan återuppbyggdes under 1950-talet. Glockenturm och Langemarckhalle återuppbyggdes 1960–62 av den brittiska armén, som efter krigsslutet hade hand om Olympiaområdet. Britterna hade där sitt högkvarter för den brittiska sektorn av Berlin. Britterna hade årligen uppvisningar på Olympiastadion (bland annat army tattoos) och Drottning Elizabeth II besökte området. Under 1950-talet anordnades också stora kyrkmöten, samt idrottsevenemang för ungdomar.

Arenan behöll sitt ursprungliga utseende fram till 1966, då fyra stora ljusmaster byggdes intill den. År 1973 tillkom ett tak på båda långsidorna inför fotbolls-VM 1974.

Olympiastadions renovering

År 1995 lämnade de brittiska trupperna Berlin och Olympiastadion samt Olympiaområdet lämnades över till staden Berlin. Man genomförde vid samma tid en kampanj för att få OS 2000. Berlin misslyckades att få OS vilket föranledde en debatt kring arenans framtid. Man kunde också konstatera att arenan var i dåligt skick och i stort behov av renovering och modernisering.

När så Tyskland tilldelades fotbolls-VM 2006 aktualiserades frågan och man kom till beslut om att bygga om arenan. Ombyggnationen innebar bland annat att man tog bort det gamla taket och ersatte det med ett nytt som täcker samtliga platser. Man sänkte även planen och ersatte den nedre delen av läktarplatserna med nya konstruktioner. Arenan moderniseras inom ramen för dess byggnadsminnesmärkning och får nya utrymmen som till exempel VIP-loger. Det nya taket innebar också att man ersatte ljusmasterna med strålkastare i taket. Arkitektbyråen Gerkan, Marg und Partner stod för utformningen.

Efter renoveringen har arenan en kapacitet för 74 244 åskådare.

Användning

Bundesligalaget Hertha BSC Berlin spelar sedan 1960-talet sina hemmamatcher på Olympiastadion. Varje år sedan 1985 spelas den tyska cupfinalen här. Under världsmästerskapet i fotboll 1974 var Olympiastadion en av matcharenorna och under världsmästerskapet i fotboll 2006 spelades fyra gruppspelsmatcher, kvartsfinalen samt finalen här.

Olympiastadion har varje år flera idrottstävlingar, bland annat den traditionsrika ISTAF Berlin som är en av tävlingarna i Golden League. Arenan var även värd för världsmästerskapen i friidrott 2009.

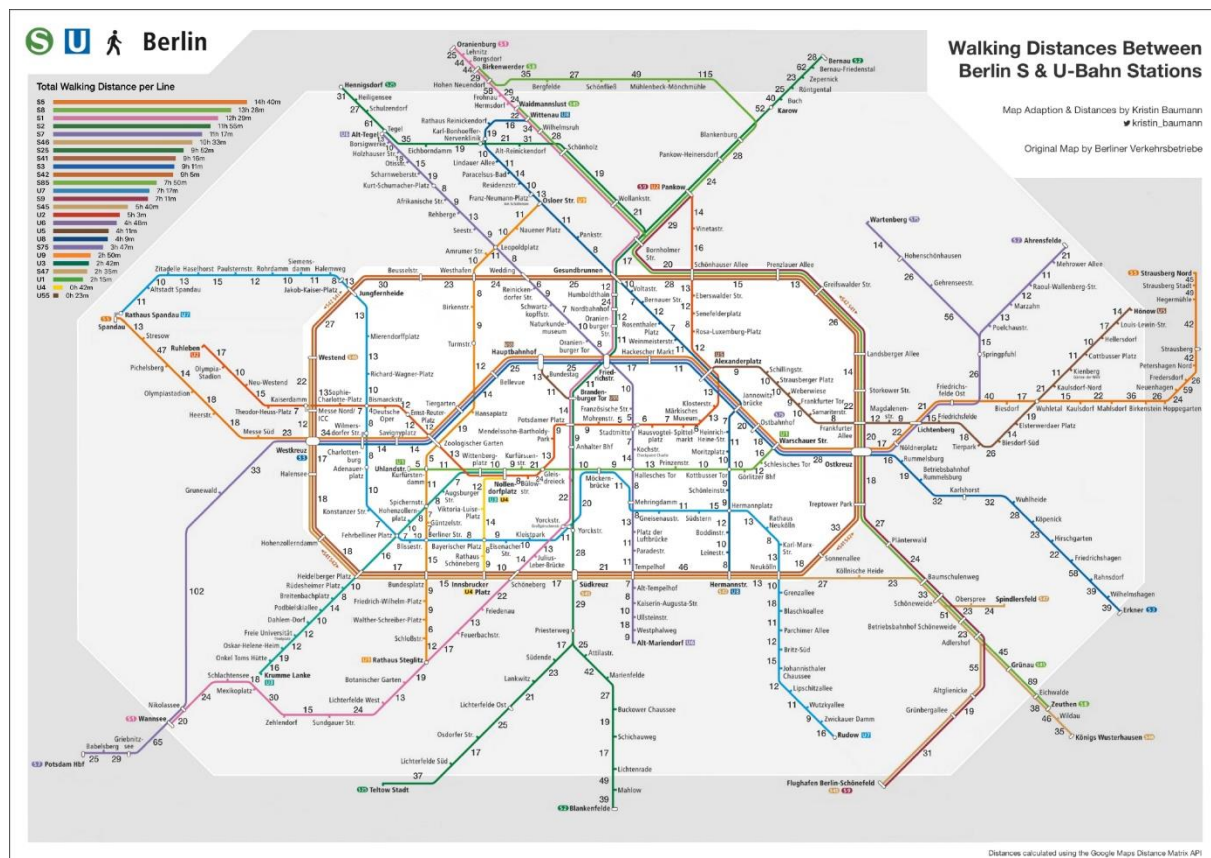
Berlin Thunder spelade tidigare sina hemmamatcher här.

Bragden i Berlin

Sveriges fotbollslandslag stod under VM-kvalet till VM i Brasilien 2014 för en av Sveriges största idrottsbragder någonsin på Olympiastadion i Berlin den 16 oktober 2012. Sverige låg under mot Tyskland med 4-0 när det återstod cirka 35 minuter kvar av matchen. Andra halvlek bjöd på svensk dominans och Sverige reducerade och tog mål efter mål in på Tysklands övertygande ledning. På matchens allra sista spark kvitterar Rasmus Elm till 4-4 och bragden i Berlin var ett faktum.

Kommunikationer

Olympiastadion ligger nära tunnelbanestation (U-Bahn) Olympia-Stadion samt S-Bahn Olympiastadion.

Tysk traditionell mat

Bratwurst

Bratwurst är en älskad smakrik och rökig korv, gjord på fläsk-, lamm- eller nötkött. Den är oftast kryddad med vitlök, muskot, kryddnejlika, kummin och ibland mejram. Namnet Bratwurst härstammar från det gamla högtyska ordet bräte som betyder fint hackat kött. Det äldsta kända receptet är från 1432.

Currywurst

Currywurst är Tysklands berömda snabbmaträtt. Det är en grillad eller stekt fläskkorv, som man toppar med en kryddad ketchupsås beströdd med curry. Serveras ofta med pommes frites.

Currywurstens historia är delvis omstridd och det finns två versioner. Under lång tid ansågs Hertha Heuwer vara kvinnan bakom den populära korven. Heuwer började 4 september 1949 sälja currywurst i stadsdelen Charlottenburg i Berlin.

Författaren Uwe Timm hävdar emellertid i novellen "Upptäckten av currywursten" att currywurstens skapare ska ha varit Lena Brucker. Hon hade en kiosk i Hamburg och ska ha börjat sälja currywurst redan 1947.

Det finns alltså de som menar att Berlin/Heuwer är ursprunget och andra som förespråkar Hamburg/Brucker. Minnestavlor har rests på båda ställena.

Weisswurst

Weisswurst är en ljusgrå frukostkorv tillverkad av en blandning av kalvkött och fläsk. Korven kokas och serveras med fluffiga kringlor och söt senap.

Traditionellt tillagade man korven på morgonen för att äta den som mellanmål mellan frukost och lunch. Korven skulle inte ha möjlighet att höra kyrkklockorna mitt på dagen för den tålde inte sommarvärmen. Korven äts utan skinn och traditionen var att skära av ändarna och suga ut korven.

Korven har sitt ursprung i Bayern.

Surkål/Sauerkraut

En älskad traditionell tysk rätt gjord på fermenterad kål. Fermenteringen sker med hjälp av mjölksyrebakterier. Surkål tillreds genom att skivad vitkål varvas med salt. Detta får stå med press under några veckor tills kålen surnar. Den är syrlig och krispig, passar till rejäla kötträtter som schnitzel och bratwurst.

Man tror att sauerkraut har sitt ursprung i Mongoliska riket. Men den är starkt förknippad med Tyskland och är väldigt nyttig.

Spätzle

Spätzle är en typisk tysk sidorätt. Den är särskilt populär i södra Tyskland. Namnet betyder liten sparv. Det är äggnudlar som kokas, kryddas med väldoftande kryddor och smör. Det kan också vara en typ av pasta som görs på ägg, mjöl, salt och en skvätt kolsyrat vatten.

Denna rätt är en bas i det tyska köket. Serveras till t.ex. schnitzel eller nötköttstroganoff. Rätten är särskilt populär i södra Tyskland.

Kartoffelpuffer

Kartoffelpuffer eller potatispannkakor är gjorda av riven potatis, ägg, lök, mjöl och kryddor. De är salta och kan serveras med gräddfil eller örtkvarg till kött eller till efterrätt med äppelmos, stekta äpplen eller annan frukt.

Pretzel

Pretzel eller Brezeln är ett uppskattat mellanmål. Dessa kringlor vrids till en knutform och gräddas krispiga. Numera finns både salta, söta, mjuka och hårda i varierande storlekar. I Europa är det vanligast med salta Pretzels beströdda med flingsalt, vallmofrön, sesamfrön, kummin eller ost de doppas ofta i senap, medan de söta med glasyr är vanliga i USA.

De har varit en symbol för tyska bagare sedan 1100-talet. Knuten representerar händerna i bön och de tre hålen står för treenigheten.

Vissa hävdar att Pretzel uppfanns av europeiska munkar under tidig medeltid (500 e.Kr.) Andra hävdar att det var en italiensk munk som delade ut kringlor som belöning till barn, som kunde sina böner. Den tidigaste illustrationen som finns på Pretzel är en från 1100-talets Frankrike. Många tror därför att Pretzeln härstammar från ett kloster därifrån. Men det finns även de som påstår att den i själva verket kommer från Grekland där den uppfanns som gemenskapsbröd som delades ut på kloster för drygt 1000 år sedan.

Schnitzel

Schnitzel kommer ursprungligen från Österrike, men anses även som traditionell tysk mat. En vanlig tysk variant är Jägerschnitzel, som är schnitzel med svampsås och potatis eller sauerkraut.

Rouladen

Rouladen görs på tunna skivor av nötkött som rullas runt bacon, pickles, lök och senap och tillagas sedan i rödvin. De serveras med potatisdumplings, rödkål och sås. Den här rätten har varit en klassiker i många århundraden. Man får inte ha bråttom, de tar lång tid att göra.

Svart skogskaka

Svart skogskaka är en av de mest kända och populära chokladkakorna i världen. Dess ursprung går tillbaka till 1915 och påstås ha uppfunnits av Jozef Keller. Den har fått sitt namn från den berömda körsbärslikören, som ger den unika lukten och mjukheten hos kakskorpan. Tårtan är känd för sin chokladskorpa, läckra körsbärsgrädde och riven choklad på toppen.

Flammkuchen

Flammkuchen kommer ursprungligen från Alsace. Ett område som genom historien ömsom tillhört Tyskland och ömsom Frankrike. Och även om det numera ligger stadigt inom franska gränser, är kulturen med tydliga tyska drag. Denna rätt andas också mer rustik tysk matlagning än de franska. På den franska sidan kallas den tarte flambee

Det är en mycket tunn, krispig och välgräddad pizzabotten toppad med lök, bacon och crème fraîche

Mat och dryck i Berlin

Königsberg klopse är en klassisk tysk maträtt som består av köttbullar gjorda av blandfärs, lök, bröd och kryddor, som kokas i en buljong och serveras med en kapis- och smörsås. Köttbullarna är saftiga och smakrika, och den salta och syrliga såsen ger en perfekt balans till rätten. Königsberg klopse är en läcker och lättlagad rätt som passar perfekt att servera med kokt potatis eller mos. En favorit på många tyska middagsbord och en smakupplevelse som måste provas!

Eisbein Prova är en härlig maträtt som har sina rötter i Tyskland. Det är en mustig och smakrik rätt som tillagas med griskött, kryddor och grönsaker. Efter att köttet har kokats länge och sedan grillas får det en härlig knaprig yta samtidigt som köttet fortfarande är saftigt och mörkt. Den krispiga ytan ihop med den smakrika köttsaften är en perfekt kombination. Eisbein Prova serveras traditionellt med sauerkraut och potatispuré, men kan även avnjutas med andra smårätter. Det är en maträtt som passar utmärkt att bjuda på när man vill imponera på gästerna med en riktig smakupplevelse.

Tysk döner kebab är en populär maträtt som har sina rötter i Turkiets kök men är populär i Tyskland. Det består av tunna skivor av grillat kött, vanligtvis lamm eller kyckling, som serveras i ett bröd eller tortilla. Kebaberna är ofta kryddade med olika kryddor och såser, som vitlökssås eller sallad. Den serveras vanligtvis tillsammans med grönsaker som tomat, lök och sallad. Tysk döner kebab är en lätt, snabb och smakrik maträtt som passar perfekt när man är sugen på något gott och lätt att äta.

Sen Feier är en traditionell tysk maträtt som består av kokt fläskkött som serveras med en sås gjord på senap. Köttet kokas tillsammans med lök, morötter och kryddor tills det är mörkt och saftigt. Senapssåsen görs genom att blanda senap med buljong och grädde, och sedan koka upp det till en krämig konsistens. Maträtten serveras oftast med kokt potatis eller bröd för att suga åt sig den härliga såsen.

Knödel är en traditionell maträtt från Mellaneuropa, främst associerad med Österrike, Tyskland och Tjeckien. Det är en kula formad av brödsbulor som är blandad med mjölk, ägg och kryddor som exempelvis lök och persilja. Det finns olika varianter av knödel, som potatis- eller spenat knödel. Knödel är en mycket populär rätt och serveras ofta som tillbehör till kött eller med en sås på sidan om. De är enkla att göra och är mättande och smakrika. Knödel är ett utmärkt alternativ till potatis eller ris och passar perfekt till en rustik måltid.

Spargel är en populär grönsak som omfattar flera olika sorter, varav den gröna och vita sparrisen är de vanligaste. Gröna sparris har en krispig och fräsch smak medan den vita varianten anses vara mildare och delikatare. Sparris är rik på vitaminer och mineraler och har en låg kaloriehalt vilket gör den till ett nyttigt alternativ. Den kan tillagas på olika sätt, antingen kokt, grillad, stekt eller i ugnen. Sparris passar utmärkt som tillbehör till både kött och fisk eller som huvudingrediens i en sallad eller pasta.

Sauerbraten är en traditionell tysk maträtt som består av långsamt stekt kött, vanligtvis nötkött eller vilt, som marinerats i en blandning av vinäger, kryddor och andra ingredienser i flera dagar innan det tillagas. Den syrliga marinaden ger köttet en unik smak och gör det mörkt och saftigt. Sauerbraten serveras ofta med kokt potatis, rödkål och sås gjord på marinaden, vilket ger rätten en härlig balans mellan sötma och syra. Det är en populär maträtt under tyska högtider och är en favorit bland många för dess distinkta smak och traditionella tillagningssätt.

Schweinshaxe är en tysk maträtt som består av långsamt stekt fläsklägg. Köttet blir saftigt och mörkt tack vare den långa tillagningstiden. Hela fläskläggen kryddas generöst med salt, peppar och örter innan de tillagas i ugnen tills de får en knaprig yta. Schweinshaxe serveras ofta med surkål, potatis och senap för att balansera den kraftiga smaken. Maträtten är populär i Tyskland och många andra länder i Europa.

Eintopf är en populär maträtt i Tyskland och Österrike som kan beskrivas som en slags gryta eller soppliknande rätt. Den består vanligtvis av en blandning av kött, grönsaker, potatis och ibland även baljväxter som ärtor eller bönor. Eintopf är en perfekt rätt att tillaga när man vill ha något enkelt och näringsrikt, eftersom man kan variera ingredienserna efter säsong och smakpreferenser. Det är även en bra rätt att göra i förväg och värma upp när man kommer hem från jobbet. Eintopf är både mättande och läckert, och passar perfekt att avnjuta tillsammans med ett gott bröd.

Leberkäse är en traditionell tysk maträtt som även är populär i Österrike och södra Tyskland. Det är en slags köttfärs- och leverpastej som bakas i en form och skivas sedan upp i tjocka skivor. Leberkäse är vanligtvis gjord av fläskkött, nötkött, lever, lök och kryddor som blandas ihop och grillas till en saftig och smakrik rätt. Den serveras vanligtvis varm tillsammans med bröd, senap och pickles. Leberkäse är en maträtt som uppskattas av många för sin fylliga smak och det är en maträtt som passar bra till lunch eller som en snabb måltid mellan måltiderna.

Maultaschen är en tysk maträtt som består av fyllda degkuddar, traditionellt fyllda med en blandning av kött, grönsaker och kryddor. Dessa kuddar är ungefär lika stora som ravioli, men har vanligtvis en rektangulär form. Maultaschen kan serveras på flera olika sätt, antingen kokta och sedan stekta i smör för att få en knaprig yta, eller kokta och serverad med en dressing eller sås. De kan också serveras som en soppa eller i en grönsaksbuljong. Maultaschen är en populär maträtt i Tyskland och är välkänd för sin rika smak och fylliga textur.

Hassenz Pfeffer är en traditionell tysk maträtt som består av långsamt kokt kaninkött i en kryddig gräddsås. Rätten är kryddad med vinäger, kryddpeppar och andra aromatiska örter och kryddor som ger en unik smak. Kaninköttet är mörkt och saftigt och smakerna från såsen är rika och fylliga. Hassenz Pfeffer serveras traditionellt med kokt potatis eller bröd för att suga upp den goda såsen. Det är en rustik och värmande rätt som passar perfekt under kyliga kvällar. Hassenz Pfeffer är en autentisk matupplevelse som tar dig till det tyska köket med varje tugga.

Käsespätzle är en traditionell österrikisk maträtt, även vanlig i Tyskland, som består av små färska nudlar som blandas med riven ost och lök. Nudlarna är gjorda av ägg, mjöl och vatten och tillagas genom att kokas i vatten tills de är mjuka. Sedan blandas de med den rivna osten och löken vilket steks i smör tills de är gyllenbruna och osten är smält. Resultatet är en krämig och ostig rätt som är väldigt mättande. Käsespätzle serveras ofta med sallad eller surkål.

Dryck

Radler är en uppfriskande och läskande dryck som är populär särskilt under varma sommandagar. Den består vanligtvis av hälften ljus öl och hälften citronläsk, vilket ger en behaglig balans mellan ölets beska och citronens syrlighet. Radler är lättdrucken och passar perfekt som en svalkande törstsläckare. Många uppskattar även den lägre alkoholhalten i radler jämfört med ren öl, vilket gör den till ett bra alternativ för de som vill ta det lugnt. Serverad välkyld är radler en perfekt dryck att njuta av tillsammans med vänner och familj.

Potsdamer Platz

Potsdamer Platz är en trafikknutpunkt och ett torg som är uppkallat efter staden Potsdam som ligger i närheten av Berlin. Torget ligger i stadsdelen Mitte i tidigare Östberlin medan Potsdamer Strasse och kvarteren väster om torget ligger i stadsdelen Tiergarten i tidigare Västberlin. Under andra världskriget blev området utsatt för omfattande bombningar och stor förstörelse. Området delades av Berlinmuren fram till 1989. Därefter har torget bebyggts med moderna skyskrapor som inrymmer bl.a kontor, shopping- och nöjeskvarter.

Historik före 1989

Torget anlades på 1700 talet.

1831 fick torget sitt nuvarande namn.

1838 blev det Berlins första järnvägsstation med omfattande tågtrafik.

Under 1920- och 1930-talen var Potsdamer Platz en av de mest trafikintensiva och tätbefolkade platserna i Europa. Under Golden Zwanziger (gyllene 20-talet) blev Potsdamer Platz tillsammans med Alexanderplatz och Kurfürstendamm hjärtat för Berlins nattliv.

Siemens AG:s trafikljus var Europas första elektiska trafikljus på 1920-talet. Idag finns en kopia på samma plats på torget.

Under andra världskrigets sista dagar förstördes byggnader runt Potsdamer Platz och järnvägsstationen. Berlin delades in i fyra sektioner av ockupationsmakterna efter krigsslutet. Torget hamnade på gränspunkten mellan de amerikanska och brittiska sektorerna i Västberlin och den sovjetiska sektorn tillhörande Östtyskland. Platsens betydelse minskade när det blev restriktioner för resor mellan väst och öst.

När Berlinmuren började byggas 13 augusti 1961 delades Potsdamer Platz i två delar. Från att ha varit en livlig knutpunkt blev platsen ett öde ingenmansland.

Tiden efter murens fall

För att fira att delningen upphörde höll Roger Waters (fd medlem i Pink Floyd), en stor välgörenhetskonsert den 21 juli 1990. På den öde marken där Potsdamer Platz låg.

Nu kom platsen åter i mittpunkten i Berlins centrala delar. Det beslöts att dela in torget i fyra delar och varje del skulle säljas till kommersiella investerare. Det blev Europas största arbetsplats under byggtiden.

Den största av dessa fyra delar köpte Daimler-Benz. Bl.a byggdes Potsdamer Platz No1, arkitekt Hans Kolhoff, där flera företag inom juridik inryms.

Näst största delen förvärvade Sony och dess europeiska huvudkontor finns där. Sony Center, arkitekt Helmut Jahn, är modern arkitektur i glas och stål. Många anser att detta är den finaste moderna byggnaden i Berlin. Även filmmuseum, Deutsche Bahn (DB), restauranger, biografer och en Sony-konceptbutik inryms där.

Projektet fick mycket kritik i början att kommersiella intressen styrde torgets uppbyggnad.

Det har sedan blivit ett viktigt besöksmål med stora gallerior för shopping bl.a Potsdamer Platz Arkaden samt Mall of Berlin. 42 biografer bl a två IMAX.

Omkring 70 000 personer, både invånare och turister, besöker varje dag området.

Kvarteren omkring torget är festivalområde under Berlins filmfestival.

Under Potsdamer Platz finns stationer för Deutsche Bahn (DB), Berlins pendeltåg och Berlins tunnelbana. Tunnelbanestationen är till större delen bevarad i ursprungligt skick samt någon enstaka byggnad det enda som finns kvar av det "gamla" Potsdamer Platz.

Berlinmuren

Berlinmuren - för alltid en del av Berlin

Berlinmuren var en barriär som från 13 augusti 1961 till 9 november 1989 åtskilde Väst- och Östberlin. Muren var 43,1 km lång och byggdes av Östtyskland för att förhindra östtyska medborgare att fly till väst. Under dessa 28 år byggdes Berlinmuren successivt på och fler "försvarsbarriärer" tillkom under i princip hela dess livstid.

Väst- och östtyskar stående på Berlinmuren vid Brandenburger Tor några dagar före rivningen av muren.

Berlinmuren idag

Det enda som är kvar av Berlinmuren idag är små delar som står kvar som minne. Den plats där man bäst kan se gamla sparade delar av muren är vid Bernauer Strasse. Annars är Berlinmuren i princip borta. Det går dock fortfarande att se var Berlinmuren gick genom Berlin. Det finns gatstenar runt nästan hela stan som visar vart Berlinmuren gick.

Rester av Berlinmuren vid Bernauer Strasse i Berlin

Mindre delar på andra ställen

Om ni är intresserade av att se delar av Berlinmuren är det möjligt vid Potsdamer Platz samt även vid Ostbahnhof i Friedrichshain. Sedan som med allt annat här i världen så är det givetvis möjligt att köpa delar av Berlinmuren. Exempelvis vid Haus am Checkpoint Charlie säljs det delar av Berlinmuren som väger några gram, för priser runt 7-10 Euro.

Känd gränsövergång

En av de större gränsövergångarna som fanns i Berlin mellan Öst och Västberlin var FredrichStrasse ([Checkpoint Charlie](#)). Men självklart fanns det även fler gränsövergångar i Berlin. Dessa var bland annat Sonnenallee, Waltersdorfer Chaussee, InvalidenStrasse, Bornholmer Strasse och Checkpoint Bravo. Anledningen till att Checkpoint Charlie blev en av de större gränsövergångarna var att det var en checkpoint som var öppen för tyskar såväl som personer som inte kom från Tyskland.

Checkpoint Charlie maj 2023

Fest och firande

Efter att muren föll blev det så klart mycket firande och många musikframträdande. På nyårsafton den 31 december 1989 framförde [David Hasselhoff](#) sången "Looking for freedom" medan han stod på toppen av den då delvis rivna muren. Därefter har man firat 10, 20 och 30 års jubileum med konserter, fyrverkerier och konstgjorda murar

Kort historik kring Berlinmuren

Efter andra världskriget delades Tyskland upp i två delar, Öst- och Västtyskland, men det var inte förrän då Berlinmuren började byggas 1961 som uppdelningen av det forna Tyskland markerades på ett distinkt fysiskt sätt. Anledningen varför muren byggdes var att förhindra befolkningen att försöka fly från Östtyskland till det friare Västtyskland, där det fanns fler arbetstillfällen, större möjlighet att göra karriär och bättre levnadsstandard än i Östtyskland. Innan Berlinmuren börjades byggas flydde över 2.7 miljoner människor från Öst- till Västtyskland via Berlin.

Byggnader blev tvungna att rivas

För att muren skulle kunna byggas behövde flertalet byggnader rivas. Om man studerar kartor som visar hur Berlinmuren gick genom Berlin är det lätt hänt att man börjar fundera på varför den inte går rakt över Berlin. Orsaken till detta är för att Berlinmuren följde de gränser som fanns innan, mellan olika stadsdelar. Självklart togs det lite hänsyn till olika områden, men i princip så var det raka direktiv om att Berlinmuren skulle byggas så som den byggdes oavsett vilka byggnader som stod i vägen.

Berlinmuren

Flykt över Berlinmuren

Redan innan Berlinmurens uppförande var det över 2.7 miljoner människor som flydde från Öst- till Västberlin men Berlinmuren kunde inte hindra människor från att fortsätta försöka fly.

Självklart var det fortfarande många människor som försökte fly, och deras flyktförsök har i många fall dokumenterats och finns att beskåda på Haus am Checkpoint Charlie. Det fanns många olika metoder som människor provade för att kunna fly till Västtyskland. Många försökte gräva tunnlar under Berlinmuren och det var faktiskt via dessa tunnlar som de flesta lyckades fly. Men det fanns även de som firade sig över med rep till Västsidan, hoppade från byggnader eller försökte smugglas över i ombyggda bilar. Det fanns till och med åtminstone en person som lyckades fly med hjälp av en omgjord resväska, samt en familj som lyckades flyga över Berlinmuren med en hemmagjord

ballong! Idéerna för hur man kunde komma förbi Berlinmuren var många, men tyvärr lyckades inte alla som försökte att fly. Man uppskattar att 136-206 personer troligtvis dog vid misslyckade lyktförsök över Berlinmuren.

Ett foto av Berlinmuren från 1986 taget från den västra sidan. Området direkt innanför muren på östsidan kallades "dödens zon" på grund av det stora antal människor som blev skjutna inom zonen när de försökte fly till Västtyskland.

Museumön

Höjdpunkter

- Besök Neues Museum, Altes Museum, Bode Museum och Alte Nationalgalerie
- Lär dig om gamla kulturer
- Njut av den omfattande konstsamlingen i alla museer på Museum Island

Beskrivning

Museum Island Ticket/Museumsinsel-Ticket gäller för en dag i alla hus på Museumsinsel (Altes Museum, Neues Museum, Bodemuseum, Das Panorama, Alte Nationalgalerie). Från 24.10. behöver gäster med denna biljett inte en tidslucka biljett i museerna (krävs för Neues Museum, Panorama, Altes Nationalgalerie). Undantag: specialutställningen Secessions (här krävs fortfarande biljett för tidsfönster). Genom att besöka alla dessa museer kan du lära dig mer om antik grekisk och romersk kultur, historia, egyptiska skatter och konst från olika perioder. Om du vill se egyptisk och nubisk konst ska du bege dig till Neues Museum, som är mest känt för den berömda bysten av Nefertiti. Bode Museum erbjuder skulpturer från medeltiden fram till den tidiga renässansen och en samling artefakter från bysantinsk konst. Om du vill se antik grekisk och romersk dekorativ konst bör du besöka Altes Museum som innehåller en permanent samling av antika grekiska och romerska vaser och statyer. Från utsidan anses det vara en av Berlins mest imponerande neoklassiska byggnader.

Populära sevärdheter i Berlin

Judiska museet Berlin
Neues Museum
DDR Museum
Berlin Dungeon
Body Worlds, Berlin

Jüdisches Leben in Berlin

[Zur Navigation springen](#)[Zur Suche springen](#)

Neue Synagoge, eingeweiht 1866

Chanukia am Brandenburger Tor, 2016

Die Geschichte **jüdischen Lebens in Berlin** beginnt bereits während der Stadtentstehung im 13. Jahrhundert. Bis zum Beginn des 17. Jahrhunderts wurden Menschen, die dem Judentum zugerechnet wurden mehrfach aus Berlin vertrieben und wieder angesiedelt. Seit 1671 gibt es dauerhaft eine Jüdische Gemeinde in Berlin, die bis zum Beginn des 20. Jahrhunderts auf etwa 173.000 Menschen im Jahre 1925 anwuchs. Die Berliner Juden trugen in dieser Zeit zu einer Blütezeit der Stadt in den Wissenschaften und der Kultur bei. In der Zeit des Nationalsozialismus zwischen 1933 und 1945 wurden 55.000 deutsche Juden aus der städtischen Gemeinde Opfer der Schoah, die meisten anderen flohen oder wurden vertrieben. Lediglich 9.000 von ihnen überlebten im Untergrund oder in einer Ehe mit einem nichtjüdischen Ehepartner.

Insbesondere durch den Zuzug von Juden aus den Nachfolgestaaten der Sowjetunion wuchs die Zahl der jüdischen Berliner in der Stadt seit 1990 wieder an. Zu Beginn des 21. Jahrhunderts lebten in der Stadt etwa 12.000 jüdische Gemeindemitglieder. Geschätzte 15.000 meist säkular lebende Israelis wohnen im Jahr 2015 ebenfalls in Berlin.

Svensk översättning

Historien om judiskt liv i Berlin börjar under stadens grundande på 1200-talet. Fram till början av 1600-talet fördrevs människor som tillskrevs judendomen från Berlin flera gånger och omplacerades. Sedan 1671 har det funnits en permanent judisk församling i Berlin, som växte till cirka 173 000 personer år 1925. Under denna tid bidrog Berlins judar till stadens storhetstid inom vetenskap och kultur. Under nazitiden mellan 1933 och 1945 föll 55 000 tyska judar från stadssamhället offer för Förintelsen, de flesta andra flydde eller fördrevs. Endast 9 000 av dem överlevde under jord eller i ett äktenskap med en icke-judisk make/maka.

I synnerhet på grund av tillströmningen av judar från Sovjetunionens efterträdarstater har antalet judiska berlinare i staden ökat igen sedan 1990. I början av 2000-talet bodde omkring 12 000 judiska församlingsmedlemmar i staden. Uppskattningsvis 15 000 mestadels sekulära israeler bor också i Berlin 2015.

Kartor Berlin

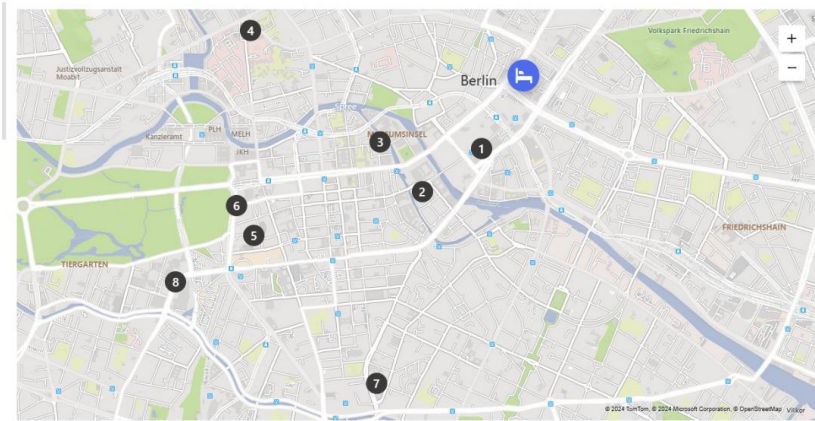
Park Inn by Radisson Berlin Alexanderplatz Lutzowplatz 17 Berlin

Hotel Berlin, Berlin, a member of Radisson Individuals

Utförska toppattraktioner, restauranger och transiter i och runt hotellet

- 1 Fernsehturm • 0,41 km
- 2 Humboldt Forum • 1,04 km
- 3 Neues Museum • 1,18 km
- 4 Museum für Naturkunde • 2,41 km

- 6 Brandenburger Tor • 2,54 km

- 5 Förintelsemonumentet • 2,5 km

- 8 Berliner Philharmonie • 3,29 km

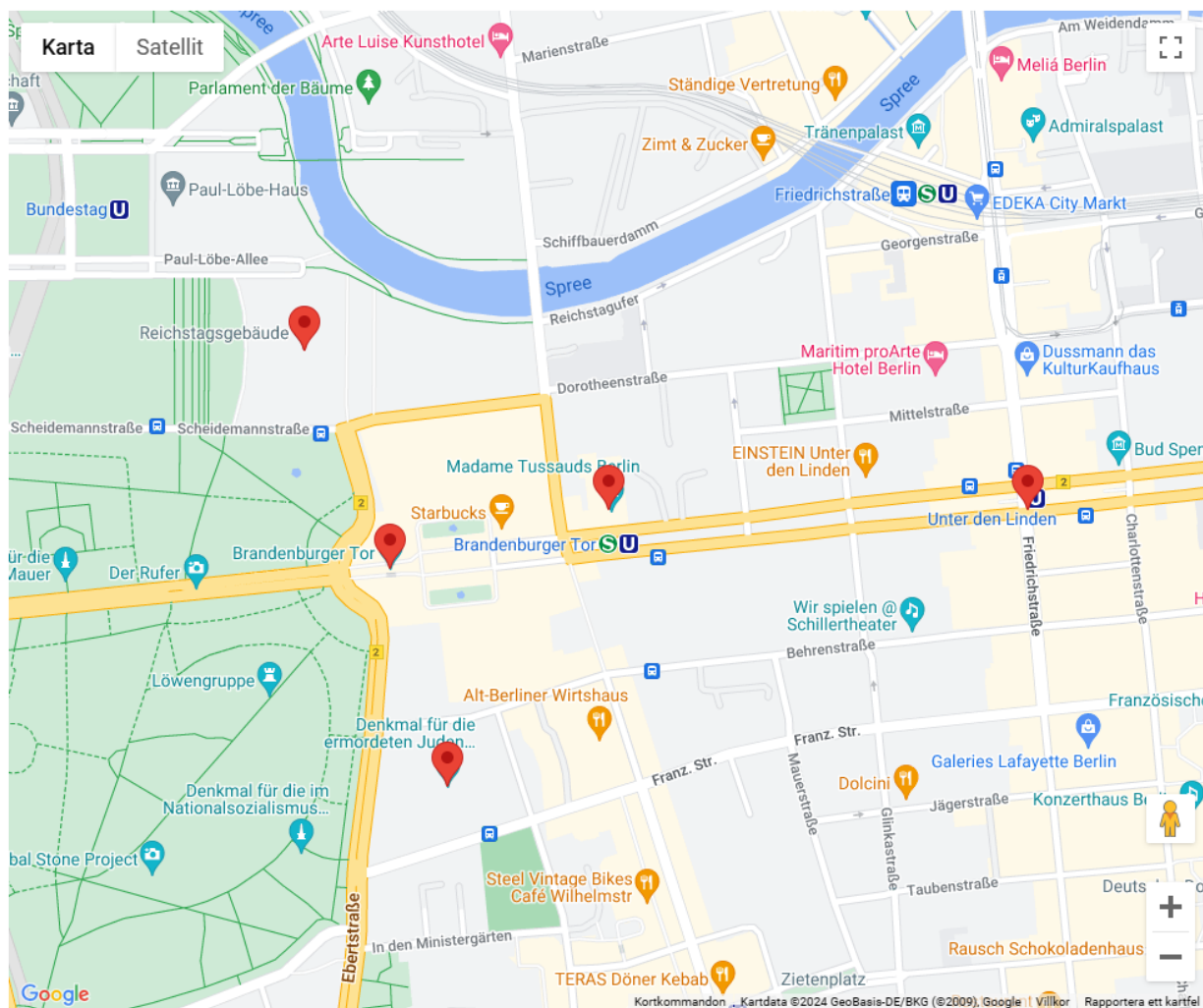
- 7 Jüdisches Museum Berlin • 2,64 km

Karta till Madame Tussauds

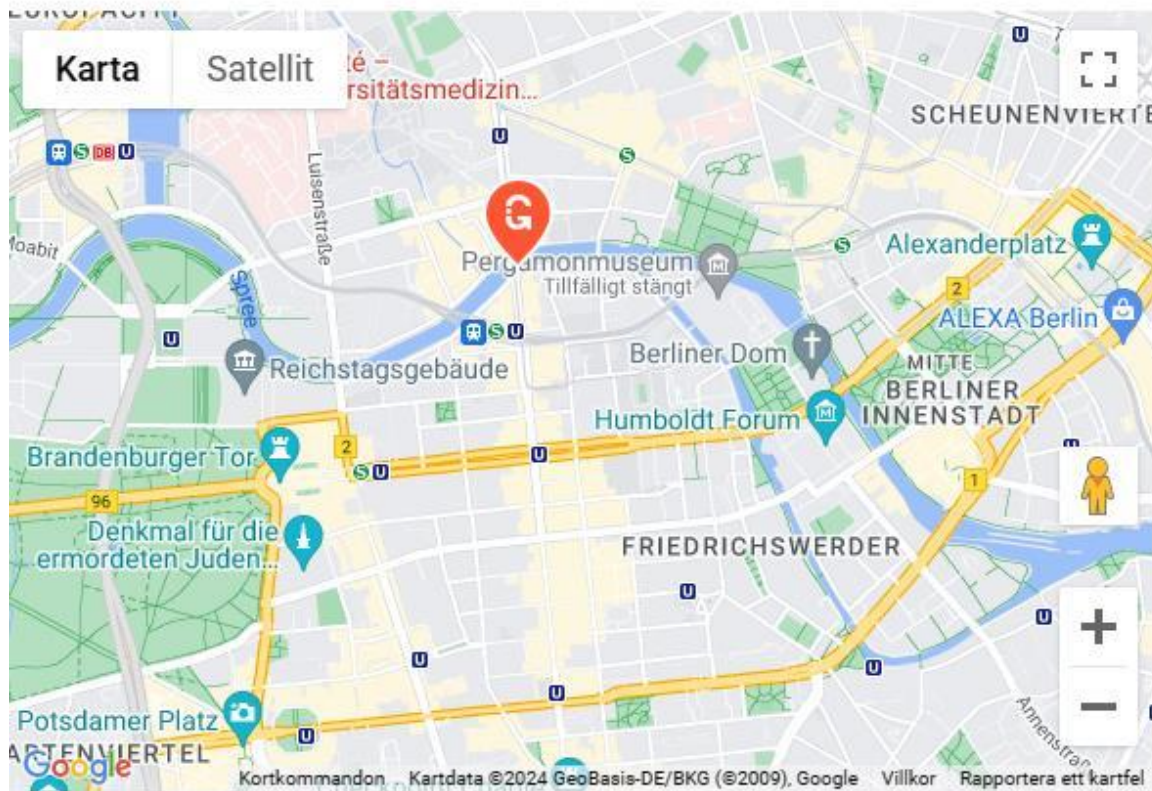
Här nedan hittar du en karta som visar var någonstans i Berlin som Madame Tussauds ligger. Du kan även se om det finns fler sevärdheter som ligger i närheten. Håll musen över markörerna för att se vilken sevärdhet du tittar på, klicka sedan på markören för att läsa mer om sevärdheten.

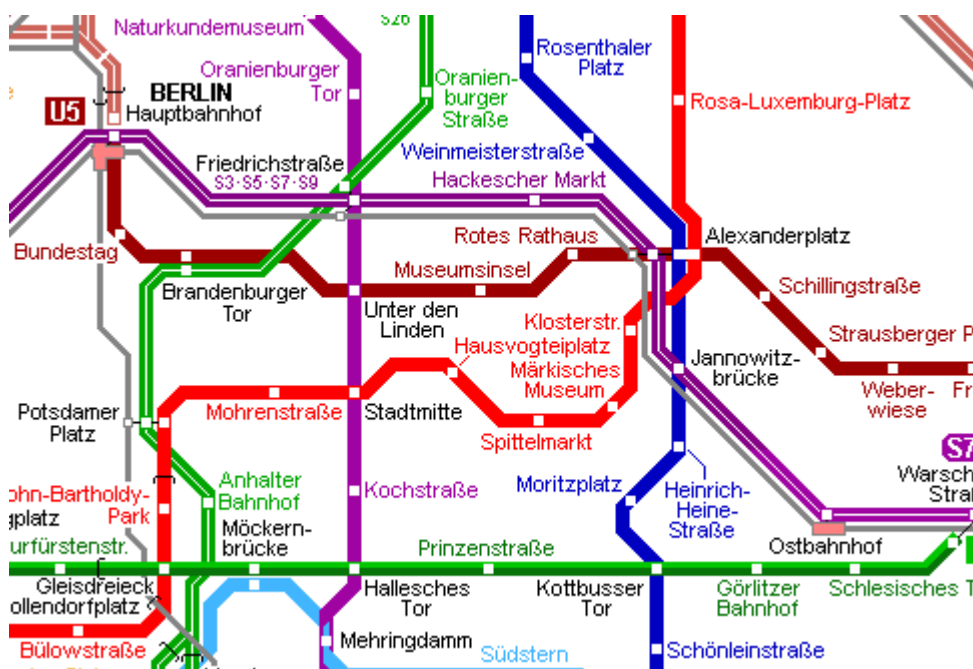
Båttur

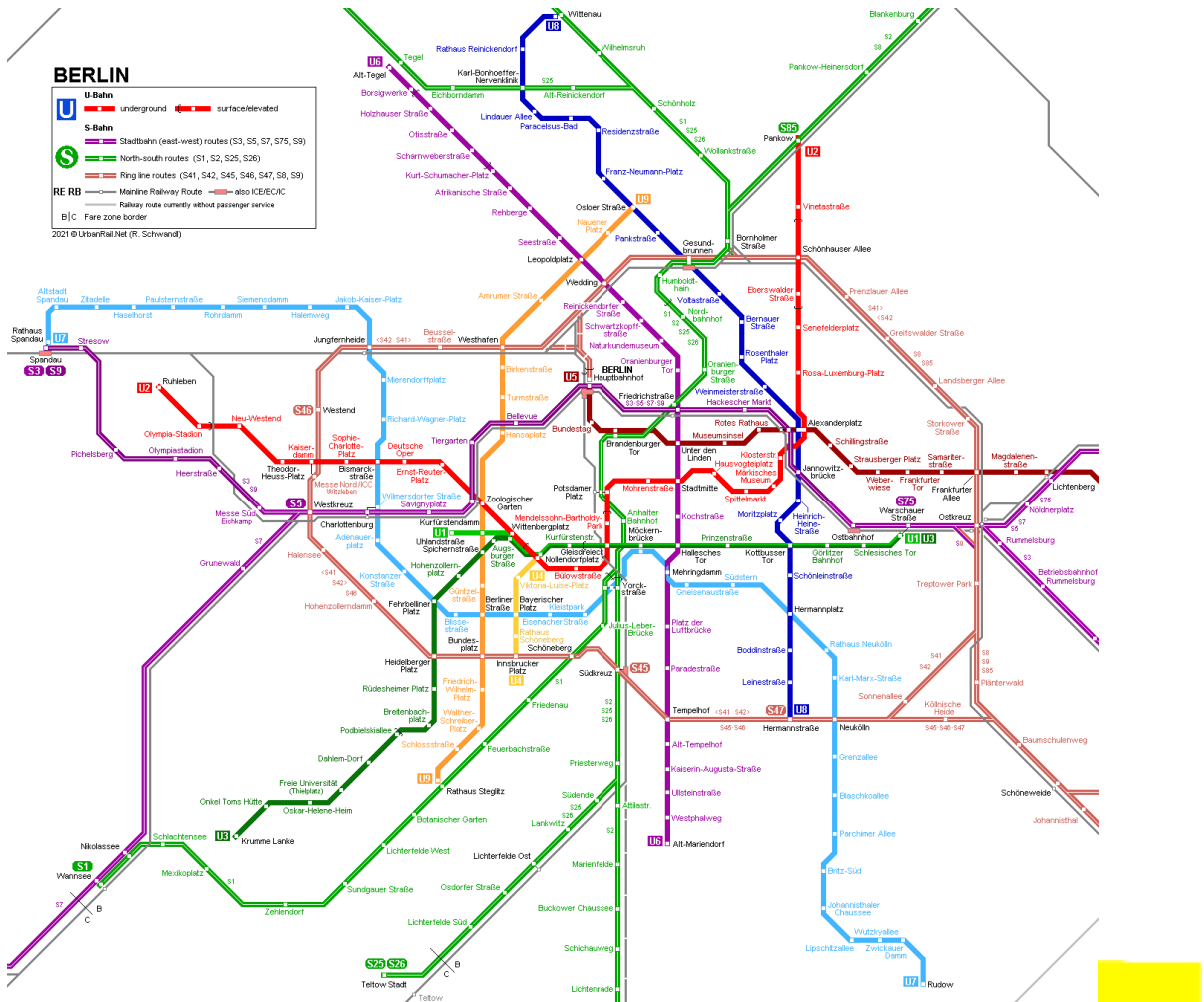
På denna rundtur får du lära dig om Berlins spännande historia och se stadens främsta sevärdheter från en bekväm flodbåt. Färdas genom Berlin under denna båtutflykt på en timme, med avgång från Friedrichstraße eller Nikolaiviertel.

Mötesplatsen ligger i hörnet av Friedrichstraße och Am Weidendam, 5 minuters promenad från Friedrichstraße S- och U-bahnstation. Vänligen vänta vid Stern und Kreisschiffahrt-skylden.

Tunnelbana Berlin

Overview Explore the best Berlin has to offer on this hop-on hop-off bus tour. Choose from two different routes and visit many of Berlin's top attractions, including Brandenburg Gate, Checkpoint Charlie, and the Berlin Wall Memorial. Select a 24- or 48-hour pass, and then board at any of the stops and get to know the city with live onboard commentary, hopping off whenever you'd like. You can also upgrade to add a scenic boat cruise. Choose between a 24-hour or 48-hour ticket Create your own sightseeing itinerary and explore the German capital at your own pace Choose between two

different routes and hop off at any of the stops around the city Audio commentary in several languages provides interesting information about Berlin What's Included 24-hour hop-on hop-off bus tour of Classic route Included onboard audio commentary available in 13 languages + free headphones Free WIFI available on all buses Hotel pickup and drop-off Gratuities Food and drink See 3 More Meeting and Pickup Start time Opening hours Select your preferred tour option to see hours. View tour option What To Expect Get to know the city of Berlin and its top attractions in convenient and economical fashion on this entertaining and educational hop-on hop-off tour. First, choose from two different routes, and then it all begins with a hop-on, of course, at any of the stops. Board one of the red, open-top buses and enjoy the view with a live commentary of interesting facts and stories from an expert guide who knows the city inside and Read more Trendy East Berlin & Wall Tour (B-Tour) - only included in the All Lines tickets 8 Stops 1 Point of Interest Duration: 1 hour Operating Schedule: First departure from Stop 1 at 9:30am. Last departure from Stop 1 at 4:30pm. Buses run every 40 minutes 1 Spandauer Straße Rotes Rathaus (Neptune Fountain) 2 Oranienburger Str. 13 Oranienburger Strabe/ Krausnickstrasse 3 Bernauer Str. 25 Bernauer Strabe (Cafe Bar Central) 4 H+ Hotel 4Youth Berlin Mauerpark, Bernauer Strabe 45 5 Alexanderpl. 5 Park Inn Hotel, Alexanderplatz 7 6 Philma Pictures Karl-Marx-Allee (Computerspielemuseum) 7 LOVE HATE Sculpture East Side Gallery (Mercedes-Benz Arena) 8 Am Ostbahnhof Ostbahnhof (Intercity Hotel) Read more about City Sightseeing Berlin Hop-On Hop-Off Bus Tour - <https://www.viator.com/tours/Berlin/City-Sightseeing-Berlin-Hop-On-Hop-Off-Tour>.